

OSUUSKUNNAN PERUSTAMISOPAS

2018

ALUKSI

- Yrityksen perustaminen on mielenkiintoinen prosessi, jonka aikana oppii paljon uusia asioita, sekä kohtaa monia haasteita. Nämä haasteet kannattaa kuitenkin ottaa vastaan, jotta voi kehittyä sekä ihmisenä että yrittäjänä. Kaikki tähän perustamisoppaaseen liitetyt asiat ovat tekijöiden mielestä tärkeitä ja ne ovat muistuttamassa yrittäjää siitä, mitä pitikään tehdä. Oppaan tarkoitus on myös antaa vinkkejä aloittaville yrittäjille, jotta toiminnan perustaminen olisi helpompaa.

Tekijät: Erika Forsman, Mari Kemppainen, Elina Lepistö ja Anita Seppälä

Tampereen ammattikorkeakoulu

Palveluliiketoiminnan koulutus

MIKÄ ON OSUUSKUNTA ?

- Osuuskunnan tarkoituksena on tuottaa jäsenilleen etuja taloudellisella toiminnalla, joita syntyy osuuskunnan jäsenilleen tarjoamien palveluiden käyttämisestä (Osuustoimintakeskus Pellervo ry 2017a).
- Yhteistoimintaan ja kumppanuuteen perustuva osuuskunta on hyvä yritysmuoto, kun liikkeelle lähdetään ilman suurta aloituspääomaa (Pellervo-Seura ry n.d.a).
- Osuuskunta on yritysmuotona joustava ja se soveltuu useille eri toimialoille. Osuuskunnan voi perustaa yksi tai useampi henkilö ja sen asioista päättävät jäsenet tasa-arvoisesti. (Osuustoimintakeskus Pellervo ry 2017b.)

MISTÄ LÄHTEÄ LIIKKEELLE

- Yhtiömuodon valinta on ensimmäisiä päätettäviä asioita yritystä perustettaessa. Valintaan vaikuttaa toiminnan muoto, pääoman tarve sekä toimintaan osallistuvien henkilöiden määrä. (Suomen yrittäjät ry n.d.b.)
- Hanki kirjanpitäjä tai yritysneuvoja, joka pystyy auttamaan alussa paperiasioiden kanssa.
- Sparraajista ja mentoreista voi olla apua varsinkin yrityksen alkuvaiheilla.
- Yritys- ja yhteisötietojärjestelmän (YTJ) sivuilta saat tietoa osuuskunnan perustamisesta, hinnoista sekä saat tulostettua mallipohjan osuuskunnan säännöille.
- Patentti- ja rekisterihallituksen (PRH) nettisivuilta saat valmiit perustamissopimukset ja ohjeet miten ne täytetään.
- Yritystä perustaessa on hyvä olla jo liiketoimintasuunnitelma ja markkinointisuunnitelma valmiina.

KÄYTÄNTÖ HALTUUN

- Keksi osuuskunnalle hyvissä ajoin nimi. Sen pitää olla erottuva ja helposti muistettava. (Pellervo-Seura ry n.d.c.)
- Nimipalvelusta voi tutkia etukäteen, onko yritykselle pohdittu nimi rekisteröitävissä. Hakuja voi tehdä esimerkiksi:
 - kaupparekisteristä
 - säätiörekisteristä
 - Väestörekisterikeskuksen väestötietojärjestelmästä (Patentti- ja rekisterihallitus 2017.)
- Toiminimilain mukaan osuuskunnan toiminimessä tulee olla sana ”osuuskunta”, yhdysosa ”osuus” tai lyhennys ”osk.
- Aina ei voi olla varma, onnistuuko toiminimen rekisteröinti. Kannattaa siis jättää muutama nimivaihtoehto perustamisilmoituksen yhteyteen, kuitenkin enintään kolme. Tämä säästää myös aikaa. Vaihtoehtoisen nimet tutkitaan ainoastaan, jos alkuperäistä toiminimeä ei voi rekisteröidä.
- Nimeä ei suositella painettavaksi mainoskyltteihin, lomakkeisiin jne. ennen kuin se on merkitty kaupparekisteriin.

(Pellervo-Seura ry n.d.c.)

PERUSTAMISSOPIMUS

Osuuskunnassa on aina laadittava perustamissopimus, jonka päiväävät ja allekirjoittavat sen perustajajäsenet.

Perustamissopimuksessa on aina mainittava:

- perustamissopimuksen päivämäärä
- kaikki perustajajäsenet ja kunkin merkitsemät osuudet
- osuudesta osuuskunnalle maksettava määrä (merkintähinta)
- osuuden maksuaika
- osuuskunnan hallituksen jäsenet.

Lisäksi tietyin edellytyksin perustamissopimuksessa on mainittava:

- osuuskunnan säännöt
- määräys tilikaudesta, ellei siitä ole mainintaa säännöissä
- osuuskunnan toimitusjohtaja, hallituneuvoston jäsenet, tilintarkastajat ja toiminnantarkastajat, jos osuuskunnassa on tällainen elin.

(Suomen yrittäjät ry n.d.a)

PERUSTAMISILMOITUS KAUPPAREKISTERIIN

- Osuuskunta on ilmoitettava rekisteröitäväksi kaupparekisteriin kolmen kuukauden sisällä osuuskunnan perustamissopimuksen allekirjoittamisesta. Ilmoitus tehdään perustamisilmoituslomakkeella Y1. Lisäksi on täytettävä liitelomake 2 ja henkilötietolomake. Perustamisilmoitukseen on liitettävä hallituksen jäsenten ja toimitusjohtajan vakuutus siitä, että perustamisessa on noudatettu osuuskuntalakia.
- Perustamisilmoituksesta vastuussa ovat osuuskunnan hallituksen varsinaiset jäsenet. Perustamisilmoituslomakkeet (perustamisilmoituslomake Y1, liitelomake 2 ja henkilötietolomake) lähetetään alkuperäisinä kaupparekisteriin.
Mukaan liitetään:
 - perustamissopimus alkuperäisenä
 - osuuskunnan säännöt
 - pöytäkirja puheenjohtajan valinnasta hallitukseen (puheenjohtaja voidaan nimetä myös perustamissopimuksessa)
 - tosite (kuitti tai tiliote) suoritetusta käsittelymaksusta.
- Käsittelymaksut maksavat 380€ (vuonna 2018). Maksukuitti liitetään ilmoitukseen mukaan. Tarkemmat ohjeet käsittelymaksusta löytyvät Patentti- ja rekisterihallituksen sivuilta.
- Perustamisilmoitus liitteineen voidaan lähettää postitse Patentti- ja rekisterihallitukseen tai jättää sen asiakaspalveluun, maistraattiin, ELY-keskukseen tai Verohallinnon toimipisteeseen. Sivuilta löytyy myös osuuskunnan perustamispaketti, jossa on osuuskunnan perustamisessa tarvittavat asiakirjapohjat, ilmoituslomakkeet ja perustamiseen liittyvät ohjeet.

(Pellervo-Seura ry n.d.c.)

ELINTARVIKEHUONEISTO

- Elintarvikehuoneistosta on tehtävä ilmoitus sijaintikunnan elintarvikevalvontaviranomaiselle ennen toiminnan aloittamista tai toiminnan olennaista muuttamista. Elintarvikehuoneistoksi lasketaan esimerkiksi päivittäistavara-kaupat, kioskit, ravintolat ja ruokalat.
- Elintarvikehuoneistoilmoitusta ei tarvitse tehdä silloin, kun toimintaan liittyvät riskit ovat elintarviketurvallisuuden kannalta vähäisiä ja elintarvikealan toiminta tapahtuu samassa huoneistossa kuin toimijan harjoittama muu elinkeinotoiminta.
- Ilmoitusta ei tarvitse tehdä myöskään jos toimija on yksityinen henkilö tai toimintaa ei voida pitää elinkeinon harjoittamisena.
- Toiminnasta on aina tehtävä ilmoitus, vaikka se olisikin elintarviketurvallisuuden kannalta vähäriskistä.

(Pellervo-Seura ry n.d.c.)

OSUUSKUNNAN PÄÄOMA JA PALKAN MAKSU

- Toisin kuin osakeyhtiössä osuuskunnassa on se hyvä puoli, että minimipääomavaatimusta ei ole. Rekisteröintimaksu kaupparekisteriin on kuitenkin pakollinen kuluerä, joka on 380 €. Tämän lisäksi rahaa on hyvä varata myös muihin menoihin. (Yrityksen perustaminen 2017.)
- Osuuskunnan yritystoiminnan riski on pieni, sillä vastuu rajoittuu vain sijoitettuun pääomaan, eikä jäsen voi menettää enempää kuin sijoittamansa osuusmaksun. (Yrityksen perustaminen 2017.)
- Osuuskunnan osuuspääoma vaihtelee siis jäsenmäärän mukaan (Suomen yrittäjät ry. N.d.a).
- Osuuspääoma jaetaan osuusmaksuihin, jotka ovat keskenään saman suuruiset, ja ne maksetaan osuuskunnan tilille. Osuusmaksuja voidaan käyttää yrityksen menojen maksuun. Osuusmaksu antaa jäsenelle äänioikeuden osuuskuntakokouksessa, joka on yrityksen ylin päättävä elin. (Jadelcons Oy 2015.)
- Yrittäjänä rahan nostaminen osuuskunnasta on samanlaista kuin osakeyhtiössä. Itselleen pitää maksaa palkkaa. Palkasta menee sivukuluja, jotka pitää huomioida kuten myös normaalit yritystoiminnan kiinteät kulut. Potentiaalinen voitto voidaan maksaa osuuspääoman korkona ulos. (Yrityksen perustaminen 2017.)

MUISTITILISTA OSUUSKUNNAN PERUSTAMISEEN

- Yhtiökumppaneiden valinta. Toimitko yksin vai yhteistyössä jonkun kanssa? Muista hyödyntää **sponsoreita**, jos se on mahdollista!
- Mahdollisten viranomaislupien tarpeen selvittäminen ja haku, jos aiemmin ei ole onnistunut. Luvissa voi kestää ja tulla mutkia matkaan! Nämä on hyvä selvittää ennen kuin yritys on pystyssä.
- Yrityksen rahoitustarve sekä oman **pääoman** sijoittaminen. Kuinka paljon pääomaa tarvitaan? Kuinka voidaan sijoittaa? Mistä loput rahat tulevat?
- Yrityksen **nimen valinta**. Yrityksen nimen ei tarvitse olla sama, kuin markkinoinnissa käytettävä nimi. Käytä ytj.fi-palvelua apuna. Varmista myös, onko nimeä vastaava domain vapaana (verkkosivujen osoite).
- Yhtiösopimuksen laatiminen.

(Yrityksen perustaminen 2017)

MUISTILISTA VOL. 2

- **Perustamisilmoituksen** täyttäminen.
- Rekistereihin ilmoittautuminen perustamisilmoituksen ohessa.
- Vakuutustarpeiden selvittäminen. Eläkevakuutus, työnantajan vakuutukset jne. Varaa aika vakuutusmyyjälle ja käy läpi mahdollisuuksiasi ja tarpeitasi.
- Työttömyyskassaan liittyminen (*myös yrittäjillä on sellainen*). Jos haluat extraturvaa, työttömyyskassa on hyvä sijoitus.
- Pankkitilin avaaminen. Laadi jonkinlainen pöytäkirja pankkia varten, varaa aika pankin **yrityspuolelle** ja perusta tili. Tarvitset sitä perustamisasiakirjoihin.
- Hyvän **kirjanpitäjän** valitseminen. Jos yritys on hieman isompi, myös tilintarkastajaa kannattaa harkita. Kirjanpitäjä voi auttaa sinua paljon toimintasi alkuvaiheessa.
- (Yrityksen perustaminen 2017)

MARKKINOINTI

- Myös osuuskunnassa on otettava markkinoinnin maailma haltuun, jotta saadaan varmistettua yrityksen kannattavuus
- Aluksi on hyvä tehdä markkinaselvitys, jonka avulla osuuskunta saa tietoon toimintansa kohteen ja olosuhteet joissa toimintaa harjoitetaan
- Selvityksen voi tehdä esimerkiksi haastattelujen ja tutkimusten avulla
- Selvityksestä tulee ilmi muun muassa asiakkaiden tarpeet, kilpailutilanne, omat kilpailutekijät sekä toimintaympäristö

Tämän jälkeen yrityksen kannattaa laatia markkinointisuunnitelma, josta tulisi selvittää ainakin seuraavat asiat:

- Miten markkinoidaan?
- Missä kanavissa?
- Kenelle markkinoidaan?
- Kuinka usein?
- Budjetti markkinoinnille

Näiden lisäksi yrityksen tulisi huomioida verkkonäkyvyys ja hakukoneoptimointi

(Pellervo-seura ry n.d.b)

VINKKEJÄ

- Hanki yrityksellesi oma puhelin sekä sähköposti, jonka kautta huolehdit vain yritykseen liittyviä asioita.
- Tilaa tukkukortti elintarvikkeiden ym. ostamista varten ajoissa.
- Jos aiot soittaa musiikkia yrityksessäsi, muista hankkia musiikinkäyttöluvat sitä varten.
- Hyvin suunniteltu on aina puoliksi tehty.

OSUUSKUNNAN PURKAMINEN

- Osuuskunta voidaan purkaa
- Osuuskunnan omaisuuden jakamisesta kerrotaan osuuskunnan säännöissä ja osuuskuntalaissa
- Omaisuus voidaan jakaa jäsenten kesken tasan tai osuuksien mukaan
- Yleisin tapa lopettaa osuuskunta on tehdä selvitysmenettely
 - Lisätietoja tästä saa Patentti- ja rekisterihallituksen sivuilta
 - Lisätiedot ja lomakkeet löytyvät täältä:
 - <https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/muutyrittymuodot/osuuskunta/lopettaminen.html>

OSUUSKUNNASTA EROAMINEN

- Jäsen voi erota osuuskunnasta koska tahansa
- Erosta tulee tehdä kirjallinen ilmoitus hallitukselle
- Eroamisen jälkeen jäsenellä on oikeus saada osuusmaksunsa takaisin, mikäli osuuskunnalla on jakokelpoista ylijäämää

(Osuustoimintakeskus Pellervo ry 2017c)

HYÖDYLLISIÄ LINKKEJÄ

- <https://www.ytj.fi/stc/ytjliitteet/osuuskunta-perustamispaketti.pdf>
- <https://yrityksen-perustaminen.net/osuuskunnan-perustaminen/>
- <https://www.prh.fi/fi/index.html>
- <https://virre.prh.fi/novus/tradeNoticeSearch?execution=e3s1>

Lähteet:

- Jadelcons Oy. 2015. Yritystulkki. Osuuskunta. Luettu 4.5.2018.

<http://www.yritystulkki.fi/fi/alue/cursor/aloittava-yrittaja/yhtiomuodot/osk/>

- Osuustoimintakeskus Pellervo ry. 2017a. Tietoa osuustoiminnasta. Osuuskunta yritysmuotona. Luettu 4.5.2018.

<https://pellervo.fi/tietoa-osuustoiminnasta/osuuskunta/>

- Osuustoimintakeskus Pellervo ry. 2017b. Usein kysyttyä osuuskunnasta. Luettu 4.5.2018.

<https://pellervo.fi/faq-items/mika-osuuskunta/>

Osuustoimintakeskus Pellervo ry. 2017c. Osuuskunnasta eroaminen, erottaminen ja osuusmaksun palautus. Luettu 26.9.2018.

<https://pellervo.fi/osuuskunnan-jasenyys/osuuskunnasta-eroaminen-erottaminen-ja-osuusmaksun-palautus/>

- Patentti- ja rekisterihallitus. 2017. Kaupparekisteri. Yrityksen nimi. Luettu 23.5.2018.

<https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/yritystennimet.html>

Lähteet:

- Pellervo-Seura ry. N.d.a. Yritysneuvojan osuuskuntaopas. Luettu 4.5.2018.

https://pellervo.fi/wp-content/uploads/2013/09/yritysneuvojan_osuuskuntaopas.pdf

- Pellervo-Seura ry. N.d.b. Osuuskunnan perustajan opas. Yritys elää markkinoinnin avulla. Luettu 11.5.2018.

<http://perustajanopas.pellervo.fi/yritys-elaa-markkinoinnin-avulla/>

- Pellervo-Seura ry. N.d.c. Osuuskunnan perustajan opas. Osuuskunnan perustamisen käytännön toimet. Luettu 23.5.2018.

<http://perustajanopas.pellervo.fi/osuuskunnan-perustamisen-kaytannon-toimet>

- Suomen yrittäjät ry. N.d.a. Perustietoa yrittäjyydestä. Osuuskunta. Luettu 4.5.2018.

<https://www.yrittajat.fi/yrittajan-abc/perustietoa-yrittajyydesta/yritysmuodot-ja-vastuut/osuuskunta-318169#>

- Suomen yrittäjät ry. N.d.b. Perustietoa yrittäjyydestä. Yritysmuodot ja vastuut. Luettu 4.5.2018.

<https://www.yrittajat.fi/yrittajan-abc/perustietoa-yrittajyydesta/yritysmuodot-ja-vastuut-316303>

- Yrityksen perustaminen. 2017. Osuuskunnan perustaminen. Luettu 4.5.2018.

<https://yrityksen-perustaminen.net/osuuskunnan-perustaminen/>